

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних відносин і права

Кафедра іншомовної освіти і міжкультурної комунікації

Третько

2021 р.

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Педагогіка і психологія вищої школи

Освітньо-професійна програма Англійська мова і література

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Бідюк Наталя Михайлівна
Профайл викладача	https://www.khnu.km.ua/angl/page.aspx?r=4&p=101
E-mail викладача(ів)	biduknm@ukr.net
Контактний телефон	
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=5906
Консультації	Очні: середа, 3-4 пара, 4-427 онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, в т.ч. ІРС			залік	іспит
						Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні Заняття						
О	Д	1	1	4	120	51	17		34		69			+	

Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна спрямована на формування системи загально-педагогічних та психологічних знань щодо організації освітнього процесу у вищій школі. Зміст дисципліни орієнтовано на: розширення поняттєво-категоріального апарату; розуміння сутності дидактики вищої школи; розуміння феномену педагогічного суб'єктивізму у вищій школі; формування вмінь і навичок організації освітнього процесу у ЗВО; оволодіння знаннями щодо організації процесу виховання у вищій школі; формування навичок міжособистісної взаємодії, організаційних, проєктувальних умінь, лідерських якостей; формування мотивації та ціннісних орієнтацій до науково-педагогічної діяльності в сфері іншомовної освіти у ЗВО тощо.

Під час викладання дисципліни використовуються такі форми, методи, технології і засоби навчання: інтерактивна лекція-дискусія, практичне заняття, групове обговорення, індивідуальний проєкт; інформаційно-комп'ютерні технології (сервіс для проведення онлайн конференцій Zoom, модульне об'єктно-орієнтоване навчальне середовище Moodle, платформа YouTube).

Пререквізити: вихідна

Кореквізити: методика викладання іноземної мови у профільній і вищій школі; методологія і організації наукових досліджень; педагогічна, переддипломна практика.

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни: Формування педагога нової генерації, розвиток інтересу до науково-педагогічних проблем у сфері педагогічної освіти, формування умінь аналізувати, інтерпретувати науково-педагогічні явища, причинно-наслідкові зв'язки між ними на основі узагальнення і систематизації знань з педагогічних наук; розвиток мотивації до педагогічної (викладацької) діяльності; формування готовності до міжособистісної взаємодії.

Завдання дисципліни: Сприяння розвитку професійної компетентності, творчого мислення здобувачів освіти щодо планування і організації педагогічної діяльності у вищій школі; ознайомлення з підходами та принципами організації освітнього-виховного процесу у ЗВО; самовдосконалення набутих знань й умінь для успішної реалізації педагогічного потенціалу із професійною метою.

Очікувані результати навчання

Здобувач, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: *оперувати* базовими категоріями та поняттями педагогіки і психології вищої школи; *розв'язувати*, критично осмислювати, узагальнювати та прогнозувати значущі педагогічні проблеми інноваційного характеру у процесі професійної діяльності; *використовувати* наукові та практичні досягнення, теоретичні знання в педагогічній (викладацькій) діяльності; *проектувати*, аналізувати та коригувати власну педагогічну діяльність; *демонструвати* практичні уміння з широким використанням інформаційних ресурсів; *творчо використовувати* набуті знання й уміння для удосконалення освітньо-виховного процесу у ЗВО.

Тематичний план дисципліни і календар його виконання

Номер тижня	Номер теми	Тема лекції	Тема практичного заняття	Самостійна робота		
				Зміст	Години	Література
1	1	Поняття про педагогіку вищої школи як науку. Предмет, об'єкт, завдання педагогіки вищої школи. Поняття психології вищої школи.	Сутнісні характеристики педагогіки вищої школи. Предмет педагогіки вищої школи, методологічні аспекти організації вищої освіти. Загальнонаукові підходи (діяльнісний, комунікативний, суб'єктний, інтерактивний). Мета і завдання психології вищої школи.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 1.	3	О: [1-6]; Д: [1-10;]
2			Сучасні тенденції розвитку вищої освіти. Особливості організації навчально-виховного процесу у вищій школі.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 1.	3	
3	2	Особливості розвитку студента як суб'єкта соціального життя.	Психологічні особливості розвитку студента: криза юності, самостійного життя, своєрідність молодості. Соціальний, моральний та інтелектуальний розвиток студента.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 2.	3	О: [1-6]; Д: [1-10;]
4			Формування позитивної мотивації навчання та педагогічної діяльності у вищій школі.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 2.	3	
5	3	Історія розвитку педагогічної думки і школи в	Розвиток педагогічних думок в Україні. Реформування	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до	4	О: [1-6]; Д: [1-10;]

		Україні. Історія розвитку вищої освіти.	Української вищої школи.	практичного заняття 3.		
6			Новаторські педагогічні ідеї та творчі досягнення відомих педагогів.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 3.	4	
7	4	Роль і місце науково-педагогічного працівника в розвитку демократичного суспільства, його функції.	Складові майстерності педагогічної діяльності викладача вищої школи.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 4.	4	О: [1-6]; Д: [1-10];
8			Авторитарна демократична особистість педагога вищого навчального закладу. Особливості вербальної та невербальної поведінки, культура мовлення, педагогічний такт викладача, професійна і корпоративна етика.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 4.	4	
9	5	Сутність та особливості навчального процесу у вищій школі. Нормативно-методичне забезпечення якості навчання.	Особливості організація навчального процесу у вищій школі.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 5.	4	О: [1-6]; Д: [1-10]
10			Нормативно-методичне забезпечення якості навчання.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 5.	4	
11	6	Дидактика вищої школи. Методи та форми організації навчання. Методи контролю знань. Моніторинг якості вищої освіти.	Навчальний процес у вищій школі як система організаційних і дидактичних засобів. Поняття про дидактику у класичній спадщині та сучасності. Категорії дидактики вищої школи. Зміст освіти. Принципи навчання як орієнтир у викладацькій роботі. Поняття про процес навчання як діяльнісний, пізнавальний і комунікативний.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 6.	4	О: [1-6]; Д: [1-10]
12			Структура навчального процесу. Соціальні функції навчання. Методи та форми організації навчання. Методи контролю знань. Моніторинг якості вищої освіти.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 12.	4	

13	7	Сутність процесу виховання у системі вищої освіти, його специфіка, компоненти. Концепції виховної роботи з урахуванням особливостей і традицій навчального закладу. Позааудиторна діяльність студента.	Сутність процесу виховання у системі вищої освіти, його специфіка, компоненти. Концепції виховної роботи з урахуванням особливостей і традицій навчального закладу.	Виконання індивідуальних дослідницьких завдань, підготовка до практичного заняття 7.	4	О: [1-6]; Д: [1-10]
14			Позааудиторна діяльність студента. Мета, зміст, умови виховання студентської молоді як організації опосередкованого педагогічного впливу на студентів через "виховне" середовище, взаємодію викладачів і студентів. Особливості виховання студентів у процесі навчання і в поза навчальний час.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 7.	4	
15	8	Психологічні аспекти освітнього процесу у вищій школі. Безпечне освітнє середовище. Психологічний клімат в студентському колективі.	Психолого-педагогічні проблеми впливу на розвиток студентів (опосередкованість впливу, ціннісні орієнтації студентів, установки та поведінка студентів, їхній взаємозв'язок, особливості їхньої зміни, міжособистісні стосунки студентів, їхні взаємини з викладачем)..	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 8.	4	О: [1-6]; Д: [1-10]
16			Психологічний клімат в студентському колективі. Безпечне освітнє середовище	Підготовка до практичного заняття 8.	4	
17	9		Індивідуальне завдання	Виконання індивідуальних завдань	9	

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітньо-науковій програмі та навчальному плану. Здобувач зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, практичні завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відвідувати перед викладачем. До практичних занять здобувач має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набутті здобувачем знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання у ХНУ (<http://khnu.km.ua/root/files/01/06/03/006.pdf>).

Критерії оцінювання результатів навчання

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості і встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. При оцінюванні знань здобувачів використовуються різні засоби контролю, зокрема: усне опитування; мультимедіа презентація результатів індивідуальних досліджень (завдань). При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контрольного заходу, який проводиться усним опитуванням з усього матеріалу дисципліни. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання здобувачів у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна робота	Підсумковий контрольний захід
Практичні заняття	Індивідуальні завдання	Іспит
0,6	0,2	0,2

Підсумкова семестрова оцінка виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав здобувач з дисципліни, знаходиться в межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за вітчизняною шкалою ставиться «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній здобувачем кількості балів.

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна шкала балів	Інституційна оцінка	Критерії оцінювання	
A	4,75-5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків.
B	4,25-4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
C	3,75-4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
D	3,25-3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією.
E	3,00-3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00-2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00-1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни.

Питання для підсумкового контролю з дисципліни

1. Система сучасної вищої освіти.
2. Особливості розвитку студентської молоді, врахування їх у навчально-виховному процесі вищої школи.
3. Особливості адаптації студентів до навчально-виховного процесу у вищій школі.
4. Організаційно-педагогічні основи діяльності ЗВО за Законом України “Про вищу освіту”.
5. Психологічні аспекти навчального процесу у закладах вищої освіти.
6. Формування у студентів внутрішньої мотивації навчання.
7. Підходи до організації навчального процесу у вищій школі, його структура.
8. Принципи навчання у вищій школі.
9. Формування у студентів розумових дій, спеціальних і загальних навчальних умінь.
10. Особливості, моделі, структура змісту вищої освіти.
11. Підходи до відбору змісту навчального курсу у вищій школі.
12. Особливості побудови навчальних планів та програм.
13. Шляхи формування позитивного ставлення студентів до навчальної інформації.
14. Сучасні технології навчання у вищій школі.
15. Педагогіка співробітництва та особистісно-орієнтована педагогіка у вищій школі.
16. Лекція – одна з провідних форм навчання у вищій школі. Види лекцій (класична, інтерактивна), їх структура, вимоги до проведення лекційних занять у порівнянні поглядів відомих учених-педагогів.
17. Семінарське, практичне, лабораторне заняття.
18. Педагогічне консультування, майстер-класи.
19. Проектна форма навчання.
20. Методи навчання.
21. Використання інтерактивних форм і методів навчання, їх різновиди (практикум, тренінги, мистецько-ігрові форми навчання, методи наративу: розповіді, описи, автобіографічні, життєві історії, майстер-класи, педагогічне консультування).
22. Освітні інноваційні технології в системі вищої школи України.
23. Поняття «освітня інновація».
24. Сутність та особливості розвивального навчання студентів.

25. Застосування активних методів навчання у вищій школі.
26. Методи формування мислительних дій студентів у єдності з іншими методами навчання.
27. Розвиток критичного та творчого мислення студентів.
28. Слабкі та сильні сторони лекцій у вищій школі, вимоги та рекомендації щодо її проведення.
29. Структура лекції, її типи, критерії оцінки її ефективності.
30. Семінарські та практичні заняття у вищій школі, умови ефективності їх проведення
31. Типи семінарських та практичних занять, критерії аналізу їхньої організації.
32. Особливості та умови ефективної організації самостійної роботи студентів.
33. Система контролю в навчальному процесі вищої школи.
34. Педагогічна етика та такт викладача вищої школи.
35. Культура вербального і невербального спілкування викладача вищої школи.
36. Основні функції та принципи організації моніторингу якості знань, умінь, навичок.
37. Види і форми організації перевірки студентів (індивідуальна, групова, фронтальна перевірка, самоконтроль, рейтингова система).
38. Форми контролю якості знань, умінь, навичок студентів (усна співбесіда, письмове, фронтальне опитування, стандартизований контроль; письмова перевірка, експрес-контроль, лабораторно-практичний контроль, тестова перевірка, колоквиуми, контрольні роботи, заліки, курсові та дипломні роботи, семестрові та державні іспити).
39. Кредитно-модульна система оцінювання студентів у вищій школі.
40. Навчання студентів у закладах вищої школи.
41. Особливості педагогічних конфліктів у вищому закладі, шляхи їх розв'язання.
42. Умови та шляхи формування студентської команди, спільноти.
43. Особливості, методи та прийоми виховного впливу викладача вищої школи на поведінку, діяльність студентів.
44. Застосування методів науково-педагогічного дослідження у вищій школі.
45. Особливості інновацій у розвитку вищої освіти у розвинутих зарубіжних країнах.
46. Досвід діяльності перших ЗВО в Україні.
47. Форми організації навчання у ЗВО.
48. Впровадження сучасних технологій навчання на заняттях у вищій школі.
49. Сучасні проблеми, шляхи і засоби виховання студентської молоді.
50. Психолого-педагогічні особливості студентів як суб'єктів навчання і виховання. Безпечне освітнє середовище
51. Характеристики сучасних педагогічних технологій.
52. Класифікація педагогічних технологій.
53. Професійний розвиток викладача вищої школи України.
54. Роль викладача вищої школи в якійсній підготовці майбутніх фахівців певної спеціальності.
55. Гуманістична спрямованість особистості викладача.
56. Сутність, специфіка, структурні компоненти педагогічної діяльності викладача вищої школи.
57. Структурні компоненти педагогічної діяльності викладача: система взаємопов'язаних знань та вмінь: спеціальних, педагогічних, психологічних, методичних; конструктивна, організаційно-мобілізуєча, комунікативно-розвиваюча, інформаційно-орієнтувальна, дослідницька, гностична діяльність.
58. Функції викладача. Права та обов'язки викладача.
59. Принципи, форми організації моніторингу якості освіти.
60. Види і форми перевірки знань студентів вищої школи.

Рекомендована література

Основна

1. Аніловська Г.Я. Університетська освіта : навч. посібник / Аніловська Г.Я., Марушко Н.С., Томаневич Л.М. Львів : «Магнолія-2018». 304 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури. - К.: Центр навчальної літератури, 2018. 384 с.
3. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія : навч. посіб. Д., 2014. 416 с. URL: <http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/pedagogikavsh.pdf>
4. Педагогіка вищої школи : Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, І.Ф. Шумілова, О.М. Старокожко, О.Б. Голік. Бердянськ: БДПУ, 2020. 517 с.
5. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін ; КПШ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). – Київ : КПШ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с.
6. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. В. Рябова, І. І. Драч, Н. О. Приходькіна, Н. В. Любченко [та ін.] ; Ун-т менедж. освіти НАПН України. – Київ, 2017. – 316 с.

Додаткова

Інформаційні ресурси

1. Сайт Міністерства освіти і науки України. – Режим доступу : <http://mon.gov.ua>
2. Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>

3. Сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. – Режим доступу : <http://www.dnpb.gov.ua>
4. Сайт Національної парламентської бібліотеки України. – Режим доступу : <http://www.nplu.org>
5. Сайт Електронної бібліотеки Хмельницького національного університету. – Режим доступу : <http://lib.khnu.km.ua/>.
6. Модульне середовище для навчання ХНУ. – Режим доступу : <https://msn.khnu.km.ua/>.
7. Портал сучасних педагогічних ресурсів. – Режим доступу : <http://www.intellect-invest.org.ua>
8. Освіта.UA. – Режим доступу : <http://osvita.ua>
9. Інформаційний сайт Інституту педагогіки НАПН України. Відділ порівняльної педагогіки. <http://undip.org.ua/structure/research%20units/>
10. Інформаційний сайт Української асоціації дослідників освіти (УАДО). Режим доступу : <https://www.uera.org.ua/uk/>